

20/21.04.

79

Mijnheer devoorzitter, dames en heren. Ik sta hier ongetest voor u. Maar wel geïnstrueerd door de fractie:voorzitter. President ik ben zojuist teruggekomen uit Praag, eens een broedplaats van Europese cultuur en altijd geografisch nog een deel van Europa. De neerslachtige gelatenheid waarin het Tsjechische volk onder de Russische laars het leven doorleeft zou menigeen bij ons kunnen manen tot dieper besef hoe bevoorrecht wij nog in onze wereld zijn om daar vrij in te kunnen leven. Applaus. Ik zeg dat vrienden, omdat men toch ervaart alom on: danks de overvloed van stoffelijke goederen die de welvaart ons de laatste jaren heeft gebracht, onbehagen, en wat ik zou willen nomen, vreugdeloosheid. Velen leven in angst voor de toekomst, agressiviteit en gewelddadigheid zijn aan de orde van de dag. Ik geloof, dat het waar het voor vrouw en man met maatschappelijke verantwoordelijkheden, en dat zijn dus wij politici, in het huidige tijdsbestel bovenal opaan komt is de mens moed te geven voor de dag van morgen. Voor allen moeten we vreugde in het leven zien te scheppen of liever het zover te brengen dat ieder vreugde heeft in zijn leven. En wel op de wijze die hij zelf verkiest en dan ligt daar tevens de schakel met ons devies, waarmee we de Europese verkiezingen ingaan, gewoon u zelf zijn en met u zelf in vreugde het leven aangaan. Vrij van eventueel door onheilsprofeten opgeroepen angsten voor wat ons wacht, de zorgen voor morgen mogen ons niet ontmoedigen in tegendeel, de grote opgave waarvoor wij staan, te weten al wat onze, technologisch zo buitensporig rijk bewerkte wereld ons biedt, dienstbaar te maken aan de mens. Ik heb het in Amsterdam gezegd de mens ervoor te behoeden dat hij, nadat hij de

was; de christen:democraten hebben een gezamenlijke, laat ik zeggen grote gemene deler, waarvan men landelijk mag afwijken. Dit is met name gebeurd op het stuk van de defensie, voor wat betreft ons land en dan mogen wij ons als liberalen gelukkig prijzen, dat in alle 9 landen achter de onverdeelde gemeenschappelijke lijst naar de 7e tot de 10e juni gaan. Voor ons Nederlandse liberalen, herhaal ik hier, is het zo dat wij niet zeggen Europa zal socialistisch zijn of zal niet zijn, wij zeggen niet liberaal, maar Europa is en blijft voor ons een liberaal ideaal. Liberalen hebben altijd voor de Europese integratie in de eerste geleederen gestaan en zullen dat ook blijven doen. Voor ons is er voor de ontplooiing van onze menselijke vrijheden, geen alternatief voor Europa, Europa moet voor ons, omdat het zonder Europa niet gaat. Meer persoonlijke vrijheid in en met Europa, meer liberaliteit voor en door Europa. Wij willen naar een Unie van Europese volkeren, waarin het zoveel mogelijk mensen in Europa gegeven zal zijn zich vrij te begeven en zonder belemmeringen zich te plaatsen naar waar zij heen willen met de voortbrengselen van hun ambt en geest over een zo uitgestrekt mogelijk, democratisch, parlementair Europa. Dat is voor ons de inzet van 7 juni en als we allemaal onze schouders zetten onder die campagne die we nu zijn begonnen, dan zullen er onder die 25 leden van die nieuwe Europese volksvertegenwoordiging, dan zullen daar veel meer liberale Nederlanders onder zijn, dan sommigen thans verwachten. Aan u en aan ons allen om met een nieuw elan 7 juni in Nederland tot een Europese, liberale hoogtij-dag te maken. Ik dank u zeer. Applaus.

Dames en heren, wij gaan even inventariseren. Mag ik eerst vingers vragen van alle sprekers, die het woord wensen te voeren over beleid Kamerfracties. Dank u wel. Dan wil ik vragen alle vingers van diegenen die willen praten over beleid Vrijheid en Democratie. Dan stel ik het volgende voor: 10 sprekers zijn er over beleid Kamerfracties; maximaal, maar het is geen uitnodiging om aan het maximum te voldoen, vijf minuten per spreker, dan is het 13.00 uur dan gaan wij onderbreken. Als die uitnodiging niet zo wordt uitgelegd dat men 5 minuten moet, maar dat men het tot 3 minuten weet te beperken, dan zouden wij nog voor de onderbreking ook over Vrijheid en Democratie kunnen beginnen en dat heeft wel mijn sterke voorkeur.

De eerste spreker beleid Kamerfracties, met het vriendelijke verzoek of de spreker zich zodanig wil opstellen, dat er geen tijd verloren gaat tussen het slot van de een en het begin van de ander.

Dat betekent dus dat ik nu de eerste spreker al aan het woord had willen horen.

.....

waarbij tittel noch jota aan de verdragen van Rome was veranderd, maar dat hij toen van ganser harte het engelse volk adviseerde om ja te zeggen in het referendum wat toen werd gehouden in engeland. Gelukkig waren twee van de drie engelsen zo verstandig om ja te blijven zeggen en ik hoop, dat dat ook zo zal blijven. Het is nu dezelfde man, die de Labour-kandidaten voor de EEG-verkiezingen in hoofdzaak laat selecteren op een anti-europese gezindheid. De christen-democraten zijn niet zonder moeilijkheden, dames en heren voor wat betreft europa. Ik citeer in die kontekst de boodschap die is gegeven voor een bijeenkomst van bisschoppen uit de 9 landen van de EEG, die zeggen en zeiden: 'de EEG is geen zaak van politiek en economie alleen, maar dat Europa dienstig moet zijn aan de ontwikkeling van menselijke waarden en eerbied voor de menselijke waardigheid'. Wij zijn het daar volkomen mee eens. Dat klinkt volmaakt conform onze humane benadering van Europa, meer voor de mens zelf. Dan is het de vraag of de dienstbaarheid aan dit ideaal altijd veilig is bij christen:democraten. Wat dat betreft is de toestand in Europa niet zonder zorgen als ik denk aan de situatie in Italië, waar het helaas zo is: europese verkiezingen op de 10e, maar daarvoor nationale verkiezingen op de 3de. Als uitslag van die verkiezingen, voor zover er iets veranderd, het niet denkbeeldig is, dat dan toch nog eens tot stand zal komen het historische compromis van de christen-democraten met de communisten, althans een verder regeren van hen bij gedogen van de communisten, zoal niet samen. Ik heb geluiden in die richting vernomen, toen ik vanuit Praag, gisteren nog in Milaan mocht vertoeven en daar sprak met liberale politici, o.a. Malago, maar als dat zal gebeuren, dan kunt u komen voor de situatie dat de loyalistische, nederlandse, christen-democraten bloedgroepen ver:evenende lijsttrekkers, aan de ene kant vergezeld zouden worden door geestverwanten, waarvan vrienden in Italië samenwerken met communisten en dan is het niet mijnheer Strauss, of kornuiten van mijnheer Strauss, die hem vergezellen aan de rechterkant, of aan de andere kant, maar het is nog erger: op nummer 3 van de beierse lijst staat sinds kort weer Otto van Habsburg. Door een beierse kunstgreep genationaliseerd tot onderdaan van de Bondsrepubliek, al dan niet volgens bepaalde rechtssystemen een dubbele nationaliteit hebbende, naast de Oostenrijkse dus de Duitse, en het is vrij zeker dat die dus in het Europese Parlement zal komen en dan moet ik er toch wel even aandenken, dat aan Habsburgers, vele Europeanen, waaronder die woonachtig in Nederland, hele slechte herinneringen hebben. Applaus. Dan is de situatie dus aldus, dat als ik de drie stromen even overschouw, de socialisten voor wat betreft europa niet verder zijn gekomen, dan een bijeenkomst van hun leiders, die een lijst heb-

het meest europees gezind zijn in het hedendaagse politieke driestromen land, dat ons eigen land en europa meer en meer kenmerkt. Overigens zelf de heer Den Uil erkende deze dagen, dat arbeidstijdsverkortung niet kan, zonder dat te doen in EEG:verband. Dit beseffende is de heer Kok op de europese vakbondstour gegaan. Maar dan is het onbegrijpelijk dat tegelijkertijd deze dagen een partij v.d. arbeid-motie wordt gelanceerd, waarbij dan toch maar aan de regering wordt gevraagd die 36-urige week maar op gang te brengen, op eigen houtje dus dan weer. Natuurlijk werd bij die onderneming weer de partij van de arbeid trouw gesecondeerd door D'66 in het volle bewustzijn van zijn eigen identiteit. Applaus. die er in de praktijk op neer komt, dat voor deze club het enige onredelijk alternatief bestaat uit de partij v.d. arbeid. Applaus. In het nieuwe beleidsprogramma van de PVIDA staat overigens duidelijk, dat voor de nederlandse socialisten europa alleen maar dienstig moet zijn aan de collectivisering, nationalisering en socialisering van allerlei bedrijvigheden. De lijsttrekker die vertolkt alom de aanbidding van de souvereiniteit van de nationale staten en wat dat betreft zien we dat de heer Vondeling in zijn tournee allerlei bizarre manoeuvres beoefent. Recentelijke voorbeelden ware wat betreft de energie, dat het toch nodig tijd werd, dat de ministers van ons land minder in van die grote amerikanen zouden rijden om olie te besparen en als men in amerika niet van die grote, olie:verslavende cadillacs had, dat dan het oorlogsgevaar in het midden:oosten zou afnemen. De heer Vondeling is helemaal op de : en dat is belangrijk dames en heren in onze atlantische betrekkingen - is helemaal op de anti:amerikaanse tour gegaan. U heeft het kunnen lezen: europa had in het midden-oosten de vrede moeten bewerkstelligen en het is eigenlijk jammer of ten onrechte dat amerika dat heeft gedaan. Stel u voor waar wij de macht vandaan hebben moeten halen om dat te doen, terwijl amerika die wel heeft, ten rechte of ten onrechte. Trouwens macht willen de socialisten niet, het is in het europese parlement zelfs zo gebeurd, dat men daar heeft gestemd tegen een door liberalen voorgestelde resolutie, waarbij voorzichtig werd gepleit voor wat meer samenwerking op het gebied van de wapenindustrie om daar te komen tot wat meer van de hoognodige standardisatie, en wat te doen tegen de verspilling die miljarden verslindt, omdat we nog steeds niet overal dezelfde wapentypes hebben. Kampioen van de anti:europese-activiteiten is op dit ogenblik de heer Jim Callaghan, nog prime-minister van Engeland. Deze brengt de euvele moed op, om te zeggen, dat alles wat er daar is misgegaan : en dat is niet gering - dat dat de schuld is van het lidmaatschap van Engeland van de EEG. Dat wordt gezegd, dames en heren, door dezelfde man die in 1975 na die zogenaamde heronderhandelingen

We leven in een zonnige situatie en we moeten de geweldige kortsluiting die er bestaat tussen de technologische ontwikkeling en onze locale, vanaf locale tot mondiale politieke omgeving, dat dat de grote opgave is en dat dat voor ons ook eigenlijk de wezenlijke grondslag is om tot grotere Europese politieke omgeving te komen, conform de omvang van de dingen die gedaan moeten worden in die vorm. Het is mode om erover te spreken, dat we zouden leven in een economische crisis. Ik houd niet van dat woord. Ik geloof zelfs dat het voor een deel misplaatst is, omdat een crisis een plotseling intredende onverwacht evenement. Als men daarvan uitgaat, geloof ik dat we nu meer zitten in een 'kentering van welvaart'.

Wat bijvoorbeeld de energie aangaat, dan is er, als men de zaak op de keper beschouwt geen plotseling evenement geweest. Maar zijn we in een situatie gekomen, waarin olie een wapen is geworden in de wereld politieke machtstrijd van de actuele nieuwe zes: Japan, China, Sovjet-Unie, Europa, Amerika plus dan als zesde de olieproducerende Arabische landen. Een niet meer te onderschatten politieke macht op het politieke wereldtoneel. Aldus is olie een wereldpolitiek wapen geworden.

Ik geloof derhalve niet in die crisis. Als die er al zou zijn, dan is het meer --vind ik-- een geweldige uitdaging aan de vrije wereld om nieuwe Europese en wereldwijde wegen in te slaan om die grote uitdaging het hoofd te bieden, werkgelegenheid te herverdelen, of geld in zijn waarde te houden, nieuwe energiebronnen te ontwikkelen en onze omgeving schoon te houden. Dat schoonhouden van onze omgeving, hierover wilde ik terloops opmerken, wij vinden dat dat minstens even belangrijk is om ook onze geestelijke integriteit te beschermen tegen de verontpersoonlijking die ons bedreigt door versuffende massificaties. Applaus. Wij aanvaarden blijmoedig de uitdagingen. Ik vind het zelfs fascinerend in die uitdaging te leven, in het laatste kwartaal van onze twintigste eeuw. Voor de oplossing van die grote nieuwe problemen, rekenen wij in een optimistische gezindheid op de vinding: rijkheid van de menselijke geest. In die ontwikkeling staat voor ons wel vast, voor al wat ons bezighoudt, is het keurslijf van de nationale staat te strak. We beleven, wat die nationale staat betreft, die tegenwoordig meer en meer in een antieke gezindheid wordt omhelst door de socialisten, dat die aan de ene kant te groot is voor de regionen, en aan de andere kant te klein voor al datgene wat de staatsgrenzen en de landsgrenzen overschrijdt, met name milieu. Wat ik vaak zo schets behoort eigenlijk tot de vijf regionen van bestuur die wij kennen: locale, provinciale, nationale, het Europese en het mondiale. Milieu is een voorbeeld, dat tot al die vijf regionen behoort. Arbeid, energie, milieu kunnen niet langer alleen afgedaan worden. Dat moet minstens in Europees verband gebeuren.